

LBRIS

We know
books

MICHAEL A. CREMO
RICHARD L. THOMPSON

ARHEOLOGIA INTERZISĂ

istoria ascunsă a umanității

VOLUMUL 1

BUCUREȘTI, 2022

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	15
INTRODUCERE ȘI MULȚUMIRI	19
Capitolul 1	
CÂNTECUL LEULUI ROȘU	39
1.1 Darwin ezită	39
1.2 Neanderthalienii	41
1.3 Haeckel și darwinismul	44
1.4 Începe căutarea	45
1.5 Darwin vorbește	47
1.6 Registre incomplete de fosile	48
1.7 Tabela cronologică a geologiei	50
1.8 Apariția hominizilor	54
1.9 Câteva principii ale epistemologiei	56
1.10 Teorii și dovezi anormale	61
1.11 Fenomenul suprimării	63
Capitolul 2	
OASE INCIZATE ȘI RUPTE: ZORII ÎNȘELĂCIUNII	65
2.1 St. Prest, Franța (Pleistocenul timpuriu sau Pliocenul târziu)	66
2.2 Un exemplu modern: râul Old Crow, Canada (Pleistocenul târziu)	74

2.3 Deșertul Anza-Borrego, California (Pleistocenul mijlociu)	77
2.4 Val d'Arno, Italia (Pleistocenul timpuriu sau Pliocenul târziu)	79
2.5 San Giovanni, Italia (Pliocenul târziu)	80
2.6 Rinocerii de la Billy, Franța (Miocenul mijlociu)	80
2.7 Colina de la Sansan, Franța (Miocenul mijlociu)	83
2.8 Pikermi, Grecia (Miocenul târziu)	86
2.9 Dinți de rechin găuriți de la Red Crag, Anglia (Pliocenul târziu)	89
2.10 Osul sculptat de la Dardanele, Turcia (Miocen)	91
2.11 Balaenotus de la Monte Aperto, Italia (Pliocen)	94
2.12 Halitherium la Pouancé, Franța (Miocenul mijlociu)	107
2.13 San Valentino, Italia (Pliocenul târziu)	109
2.14 Clermont-Ferrand, Franța (Miocenul mijlociu)	110
2.15 Scoica sculptată de la Red Crag, Anglia (Pliocenul târziu)	112
2.16 Obiectele de os găsite sub Red Crag, Anglia (Pliocen către Eocen)	113
2.17 Șanțul elefanților de la Dewlish, Anglia (Pleistocenul timpuriu către Pliocenul târziu)	115
2.18 Mai multe despre obiectele de sub Red Crag (Pliocen către Eocen)	116
2.19 Obiectele de la Cromer Forest Bed, Anglia (Pleistocenul mijlociu către cel timpuriu)	118
2.20 Lemnul tăiat cu lamă zimțată (fierăstrău) de la Cromer Forest Bed, Anglia (Pleistocenul mijlociu către cel timpuriu)	121
2.21 Cuvinte de încheiere despre oasele modificate intenționat	124

Capitolul 3

EOLIȚI	127
3.1 Unelte vechi de piatră cu anomalii	127
3.2 B. Harrison și eoliții de pe platoul Kent, Anglia (Pliocen)	130
3.2.1 Tânăru Harrison	130
3.2.2 Neoliți și paleoliți	131
3.2.3 Eoliți	138
3.2.4 Mai multe despre geologia platoului Kent	142
3.2.5 Vechimea relativă a eoliților și paleoliților	144

3.2.6 A. R. Wallace îl vizitează pe Harrison	148
3.2.7 Mai multe obiectii	149
3.2.8 Asociația Britanică sponsorizează excavațiile	152
3.2.9 Expoziția Societății Regale	153
3.2.10 Problema falsificării	153
3.2.11 „Mai marea veche a omului“	154
3.2.12 Despre tratarea dovezilor prezentând anomalii	156
3.2.13 Mai multe onoruri pentru Harrison	158
3.2.14 Mai multă opoziție	160
3.3 Descoperirile lui J. Reid Moir în estul Angliei	162
3.3.1 Moir și Harrison	163
3.3.2 Vârsta formațiunilor Crag	164
3.3.3 Unelte găsite sub Red Crag (Pliocen către Eocen)	166
3.3.4 Descoperirile de la Foxhall (Pliocenul târziu)	169
3.3.5 Cromer Forest Bed (Pleistocenul mijlociu sau timpuriu)	171
3.3.6 Moir contra Haward	173
3.3.7 Atacul lui Warren asupra lui Moir	174
3.3.8 O comisie internațională de savanți decide în favoarea lui Moir	177
3.3.9 Opoziția prelungită	184
3.3.10 Tăcerea pune capăt dezbaterii	185
3.3.11 Evaluări recente negative ale descoperirilor lui Moir	185
3.3.12 O trecere în revistă a descoperirilor lui Moir, ușor favorabilă	187
3.3.13 Referiri pozitive la descoperirile lui Moir	194
3.4 Breuil și Barnes: doi faimoși demistificatori de eoliți	197
3.4.1 Încercarea lui Breuil de a pune capăt controverselor eolitice	197
3.4.2 „Două obiecte cu adevărat excepționale“ (Eocen)	204
3.4.3 O încercare de a-l prinde în capcană pe Rutot	206
3.4.4 Rolul ideilor preconceptuate în tratarea dovezilor eolitice	207
3.4.5 Standardul dublu în acțiune	208
3.4.6 Cum au cooperat savanții în propagarea minciunilor despre eoliți	210
3.4.7 Breuil îl sprijină pe Moir	211
3.4.8 Barnes și controversa „unghiul planului“	213

3.5 Eoliți de la concasoarele fabricilor de ciment?	223
3.6 Impactul industriilor eolitice englezești asupra ideilor moderne despre evoluția umană	226
3.6.1 Eoliții de pe platoul Kent	227
3.6.2 Uneltele din partea de est a Angliei și ipoteza originii africane	228
3.6.3 Descoperirile recente pakistaneze (limita Pliocen–Pleistocen)	230
3.6.4 Siberia și India (Pleistocenul timpuriu către Pliocenul târziu)	233
3.7 Eoliți acceptați: uneltele de piatră de la Zhoukoudian și Olduvai Gorge	238
3.7.1 Obiecte acceptate de la Zhoukoudian (Pleistocenul mijlociu)	238
3.7.2 Manufactura olduvaiană (Pleistocenul timpuriu)	239
3.7.3 Cine a făcut obiectele eolitice și olduvaiene?	243
3.8 Exemple recente de obiecte eolitice din America	247
3.8.1 Punctele de vedere standard ale pătrunderii omului în America	247
3.8.2 Texas Street, San Diego (Pleistocenul timpuriu–târziu către Pleistocenul mijlociu–târziu)	250
3.8.3 Louis Leakey și situl Calico din California (Pleistocenul mijlociu)	253
3.8.4 Toca da Esperança, Brazilia (Pleistocenul mijlociu)	256
3.8.5 Uneltele de prund din Alabama	258
3.8.6 Monte Verde, Chile (Pleistocenul târziu)	259
3.8.7 Oamenii timpurii din America și chestiunea eolitică	260
3.9 O recentă descoperire eolitică din India (Miocen)	261

Capitolul 4

UNELTE DE PIATRĂ RUDIMENTARE DIN PALEOLITIC	265
4.1 Descoperirile lui Carlos Ribeiro din Portugalia (Miocen)	266
4.1.1 O istorie sumară a descoperirilor lui Ribeiro	266
4.1.2 Un comitet internațional îl exonerează pe Ribeiro	273
4.2 Descoperirile abatelui Bourgeois de la Thenay, Franța (Miocen)	280
4.2.1 Dezbateri despre descoperirile de la Thenay	281
4.2.2 Evoluția și natura Omului Terțiar	289
4.2.3 Cine a făcut silixurile de la Thenay?	294
4.3 Obiecte din miocenul târziu de la Aurillac, Franța	295
4.3.1 O descoperire a lui Tardy	295

4.3.2	Descoperirile făcute în continuare de către Rames	296
4.3.3	Expediția lui Verworn la Aurillac	299
4.3.4	O notă de subsol despre Aurillac	314
4.3.5	Un raport final	316
4.4	Descoperirile lui A. Rutot în Belgia (Oligocen)	317
4.5	Descoperiri ale lui Freudenberg lângă Antwerp (Pliocen timpuriu către Miocen târziu)	332
4.5.1	Obiecte de silex	332
4.5.2	Scoici tăiate	333
4.5.3	Oase incizate	335
4.5.4	Posibile urme de picior de om	335
4.5.5	Identitatea Palaeanthropusului lui Freudenberg	337
4.6	Italia centrală (Pliocenul târziu)	339
4.7	Uneltele de piatră din Burma (Miocen)	339
4.8	Uneltele de la râul Black's Fork, Wyoming (Pleistocenul mijlociu)	343

Capitolul 5

PALEOLIȚI ȘI NEOLIȚI AVANSAȚI	347	
5.1	Descoperirile din Argentina ale lui Florentino Ameghino	348
5.1.1	Monte Hermoso (Pliocen timpuriu și mijlociu)	348
5.1.2	Încercările lui Hrdlicka de a-l discredita pe Ameghino	350
5.1.3	Willis măsluiește cărțile geologice	353
5.1.4	O sarcină de demolare pentru W. H. Holmes	356
5.1.5	Alte descoperiri ale lui F. Ameghino	359
5.1.6	Dovezi de utilizare intenționată a focului	360
5.1.7	Cuptoare și turnătorii primitive?	364
5.1.8	Ameghino despre originile sud-americane ale hominizilor	369
5.2	Unelte găsite de Carlos Ameghino la Miramar (Pliocen)	370
5.2.1	O comisie de geologi confirmă vârsta sitului	370
5.2.2	Un vârf de piatră încastrat într-un femur de toxodon (Pliocen)	375
5.2.3	Critica lui Romero despre situl Miramar	379
5.2.4	Boule despre femurul de toxodon cu vârful de săgeată	385
5.2.5	Boman, etnograful excelent	386

5.3 Alte obiecte bolas și similare acestora	392
5.3.1 Piatra de praștie de la Bramford, Anglia (Pliocen către Eocen)	392
5.3.2 Bolasurile de la Olduvai Gorge (Pleistocenul timpuriu)	394
5.4 Descoperiri paleolitice nord-americe relativ avansate	396
5.4.1 Sheguiandah: arheologia ca vendetă	397
5.4.1.1 Sanford prezintă dovezi în favoarea lui Lee	398
5.4.1.2 Cum a fost tratat Lee	404
5.4.2 Lewisville: vendeta continuă (Pleistocenul târziu)	413
5.4.3 Timlin, New York (Pleistocenul târziu)	413
5.4.4 Hueyatlaco, Mexico (Pleistocenul mijlociu)	414
5.4.4.1 Datarea sitului Hueyatlaco cu seria uraniului	415
5.4.4.2 Alte metode utilizate pentru datarea Hueyatlaco și El Horno	419
5.4.4.3 Primirea negativă a dovezilor Hueyatlaco	422
5.4.5 Peștera Sandia, New Mexico (Pleistocenul mijlociu)	427
5.5 Unelte neolitice din pietrișurile aurifere terțiare ale Californiei	428
5.5.1 Vârsta pietrișurilor aurifere	429
5.5.2 Descoperiri de vârstă îndoelnică	430
5.5.3 Muntele Tuolumne Table	431
5.5.4 Colecția doctorului Snell	432
5.5.5 Mojarul Walton	433
5.5.6 Toporișca Carvin	434
5.5.7 Mărgeaua de piatră Stevens	434
5.5.8 Mojarul Pierce	437
5.5.9 Descoperirile lui Neale	439
5.5.10 Pistilul King	444
5.5.11 Descoperiri la San Andreas și Spanish Creek	446
5.5.12 Descoperiri la Cherokee	448
5.5.13 Ideile evoluționiste preconceptuate ale lui Holmes și Sinclair	449

Capitolul 6

RESTURI SCHELETALE UMANE ANORMALE	457
6.1 Descoperirile din Pleistocenul mijlociu și timpuriu	458
6.1.1 Oasele umane de la Trenton (Pleistocenul mijlociu)	459

6.1.2 Câteva resturi scheletale din Europa Pleistocenului mijlociu	460
6.1.2.1 Galley Hill	460
6.1.2.2 Mandibula de la Moulin Quignon: un posibil caz de falsificare	465
6.1.2.3 Scheletul de la Clichy	466
6.1.2.4 La Denise, Franța	468
6.1.3 Scheletul de la Ipswich (mijlocul Pleistocenului mijlociu)	469
6.1.4 Posibile situri ale Omului Timpuriu fără resturi scheletale	473
6.1.5 Un craniu uman din Pleistocenul timpuriu la Buenos Aires	476
6.1.6 Calota craniană de la Lagoa Santa	481
6.2 Resturi fosile umane din formațiunile terțiare	482
6.2.1 Falca de la Foxhall (Pliocenul târziu)	482
6.2.2 Scheletele umane de la Castenedolo, Italia (Pliocenul mijlociu)	485
6.2.3 Un schelet de la Savona, Italia (Pliocenul mijlociu)	496
6.2.4 O vertebră umană de la Monte Hermoso (Pliocenul timpuriu)	499
6.2.5 Un fragment de maxilar de la Miramar, Argentina (Pliocenul târziu)	501
6.2.6 Resturi scheletale umane din California Gold Country (Pliocen către Eocen) ..	503
6.2.6.1 Craniul Calaveras	503
6.2.6.2 Raportul căpitanului Akey	510
6.2.6.3 Fragmentul de craniu Hubbs	512
6.2.6.4 Un maxilar uman de sub muntele Table	514
6.2.6.5 Oase umane de la Tunelul Missouri	514
6.2.6.6 Descoperirea doctorului Boyce	514
6.2.7 Mai multe descoperiri europene (Miocen și Eocen)	516
6.3 Descoperiri preterțiare	518
6.3.1 Macoupin, Illinois (Carbonifer)	518
6.3.2 Urme de pași umani din Carbonifer	519
6.3.3 O urmă de picior din Asia (Jurasic)	523
6.4 Concluzie	523
LISTA TABELELOR	525
LISTA ILUSTRĂȚIILOR	527

CAPITOLUL 1

Cântecul Leului Roșu

Într-o seară a anului 1871, asociația gentlemanilor britanici învățați *Leii Roșii* s-a întrunit la Edinburg, Scoția, pentru a mânca fericiți împreună și a se delecta unii pe alții cu cântece și discursuri umoristice. Lordul Neaves, binecunoscut pentru versurile sale amuzant-ironice, s-a ridicat în picioare înaintea Leilor adunați acolo și a cântat douăsprezece strofe pe care le compusese pe tema „*Originea speciilor à la Darwin*“. Printre ele:

*O Maimuță cu un deget opozabil și creier mare,
Când darul trăncănelii a reușit să-l dobândească,
Ca Domn al Creației și-a întemeiat stăpânirea,
Ceea ce nimeni nu poate să nege!*

Ascultătorii săi au răspuns precum era obiceiul printre Leii Roșii, scoțând sunete guturale, precum răgetele bânde ale leilor și scuturându-și cozile redingotelor (Wallace 1905, p. 48).

1.1 DARWIN EZITĂ

Doar doisprezece ani după ce Charles Darwin publicase *Originea speciilor* în 1857, un număr tot mai mare de savanți și alte persoane educate considerau a fi

imposibil, într-adevăr de râs, să se presupună că oamenii erau altceva decât descendenții modificați ai unei linii ancestrale de creaturi asemănătoare maimuțelor. În chiar cartea sa, *Originea speciilor*, Darwin a atins foarte pe scurt chestiunea începuturilor umane, notând în paginile finale doar că „*se va face lumină asupra originilor omului și a istoriei sale*“. Totuși, în ciuda precauției lui Darwin, era clar că el nu vedea umanitatea ca o excepție de la teoria sa, cum că speciile evoluează una din alta.

Alți savanți nu erau așa de ezitanți, ca Darwin, ca să aplice mai direct teoria evoluționistă la originea speciei umane. Pentru astfel de savanți, Darwin a ajutat să explice remarcabila similaritate care există între oameni și maimuțe. Chiar înainte ca Darwin să publice *Originea speciilor*, Thomas Huxley a investigat similaritățile anatomice dintre maimuțe și oameni. Huxley s-a ciocnit de părerile lui Richard Owen, care insista asupra faptului că creierele umane au o trăsătură unică – hipocampusul. La o întâlnire a Asociației Britanice pentru Progresul Științei, în 1860, Huxley a prezentat dovezi, arătând că creierul maimuțelor aveau de asemenea hipocampusul, anulând astfel obiecția împotriva faptului că oamenii ar fi evoluat din strămoși asemănători maimuțelor. Emanând încrederea de sine obișnuită, Huxley (Wendt 1972, p. 71) a scris soției sale înainte de întâlnirea Asociației Britanice: „*Până vinerea viitoare vor fi cu toții convinși că sunt maimuțe!*“

Huxley nu s-a limitat doar să-i convingă pe savanți despre propunerea sa. El a oferit o serie de prelegeri despre legătura evoluționistă dintre oameni și animalele inferioare, iar în 1863 a publicat *Man's Place in Nature*, în care a făcut un sumar într-o formă populară a argumentelor sale pentru descendența omului dintr-o creatură asemănătoare maimuțelor, prin mecanismul evoluției darwiniene. În cartea sa, Huxley a prezentat dovezi detaliate, demonstrând similaritatea dintre anatomia umană și cea a cimpanzeilor și gorilelor. Cartea, având ca țintă publicul general, a inspirat un violent criticism, dar s-a vândut bine. Savanții au continuat să utilizeze similaritatea dintre maimuțe și oameni, ca argument în favoarea evoluției oamenilor din strămoși asemănători maimuțelor.

Savanții au extins demonstrațiile lor la nivel molecular și au prezentat dovezi în acest sens, arătând că există o corespondență de 99% între secvențele de ADN ale genelor umane și genele corespunzătoare ale cimpanzeilor. Aceasta sugerează cu siguranță o strânsă relație între oameni și cimpanzei, iar pe o scară mai largă, mecanismele biochimice între celule vii indică o relație între toate organismele vii. Totuși, simpla existență a șabloanelor de similaritate nu ne spune care este această relație. Dintr-un punct de vedere apriori ar putea fi o relație de descendență prin evoluția darwiniană, dar de asemenea ar putea fi ceva destul de diferit de aceasta. Pentru a arăta efectiv descendența evoluționistă este necesar să se găsească dovezi fizice ale secvențelor de transformare a strămoșilor.

În volumul următor vom discuta pe larg despre faptul că arborele genealogic al descendenței umane poate fi trasat prin studiile biomoleculare ce implică ADN-ul mitocondrial și alte materiale genetice. Pentru moment vom indica doar că interpretările modelelor de similaritate moleculară, în termeni de arbori genealogici, presupune (mai degrabă decât dovedește) că modelele au apărut prin procese evoluționiste. În plus, desemnarea de epoci unor astfel de modele de relaționare depinde de studiile arheologice și paleoantropologice despre omul străvechi sau despre populațiile aproape umane. Astfel, în cele din urmă, toate încercările de a demonstra evoluția speciilor (a speciei umane în particular) trebuie să se bazeze pe interpretarea corectă a fosilelor și a altor rămășițe găsite în straturile pământului.

Atunci când Darwin a publicat *Originea speciilor*, fuseseră deja făcute câteva descoperiri relevante în ceea ce privește originea omului. Cu circa cincisprezece ani înainte, Edouard Lartet a găsit în straturile de Miocen de la Sansan, din sudul Franței, primele fosile de Pliopithecus, un primat care nu mai există, despre care se crede că ar fi strămoșul gibbonilor moderni. Despre această descoperire Lartet a scris în 1845: „Acest colț de țară a fost demult sălașul unei populații de mamifere cu mult mai numeroasă decât cea care există astăzi în aceeași regiune... Aici sunt reprezentate diferite grade pe scara vieții animale, chiar și maimuța. Totuși, neamul omenesc – care este un grad înalt pe scara evoluției – nu a fost găsit aici, dar nu trebuie să tragem concluzii pripite în legătură cu absența sa din aceste străvechi formații” (Boule și Vallois 1957, p. 17–18). Lartet făcea aluzie la faptul că ființele umane ar fi putut exista în timpurile Miocenului, cu peste 5 milioane de ani în urmă, o idee care nu ar câștiga niciun sprijin din partea savanților de astăzi.

În 1856, Lartet a raportat despre *Dryopithecus*, o maimuță fosilă descoperită de Alfred Fontan lângă Sansan. Această maimuță din Miocen se crede a fi înrudită anatomic cu cimpanzeii și gorilele moderne. Deși Pliopithecus și *Dryopithecus* ofereau darwiniștilor posibili strămoși îndepărtați pentru oameni și maimuțe evolute, nu existau însă fosile de ființe intermediare, care să lege oamenii cu aceste primat din Miocen. Totuși, în același an în care Lartet a raportat despre *Dryopithecus*, a fost descoperită prima dovadă că formele intermediare pre-umane ar fi putut să existe; descoperirea s-a făcut în valea Neander din Germania.

1.2 NEANDERTHALIENII

În ultima parte a secolului XVII, un relativ obscur poet și compozitor german religios, pe nume Joachim Neumann, rătăcea uneori prin valea râului Dussel, în comuniune solitară cu natura. El folosea pseudonimul Neander, iar după moartea sa oamenii locului au numit acea vale: Neanderthal. Două secole mai târziu, alți oameni au venit în mica și plăcuta vale a Dusselului, dar nu pentru pacea minții și

a sufletului, ci în scopul de a exploata calcarul de acolo pentru industria prusacă de construcții. Într-o zi din august 1856, în timp ce excavau în peștera Feldhofer, sus pe o pantă abruptă a văii câțiva muncitori au descoperit câteva fosile umane, pe care le-au dat domnului Beckershoff. Beckershoff a trimis mai târziu o calotă craniană și alte câteva oase mai mari lui J. Carl Fuhlrott, un învățător local cu un binecunoscut interes pentru istoria naturală. Recunoscând fosilele ca posibile dovezi ale marii vechimi a omenirii, Fuhlrott le-a dat la rândul său lui Herman Schaaffhausen, un profesor de anatomie de la Universitatea din Bonn.

Pe atunci, cea mai mare parte a savanților ce luau în considerare chestiunea vechimii umane credeau că Europa a fost odată locuită de o rasă primitivă cu capul rotund, care utiliza unelte de piatră și bronz. Această rasă a fost înlocuită mai târziu de o rasă invadatoare cu capete alungite, care știa să utilizeze fierul. Cele două rase nu erau totuși privite ca fiind legate prin evoluție. În 1875, profesorul Schaaffhausen a oferit rapoarte la întâlnirile științifice din Germania, numind omul de Neanderthal ca fiind reprezentantul unei „*rase barbare aborigene*“, poate chiar descinzând din sălbaticii Europei de nord-vest, care erau menționați în lucrările unor autori din timpul imperiului roman, precum Virgiliu și Ovidiu. Schaaffhausen a atras în special atenția asupra trăsăturilor primitive ale craniului neanderthalian – structura cu oase groase și proeminențe accentuate ale arcadelor – ca dovezi ale vechimii și diferențierii de tipul rasial modern. Alții au sugerat că era doar un craniu al unui om modern, puternic deformat de boală. Și așa a rămas până în 1859, când Darwin a publicat *Originea speciilor*, stârnind intense speculații despre posibila descendență a umanității din creaturi mai primitive, similare maimuțelor.

Descoperirea din valea Neanderthal nu mai era un subiect de discuții doar printre membrii Societății de Istorie Naturală a Landului Rhine Prusac și Westfaliei. Greii științei europene au trecut la darea sentinței. Charles Lyell, pe atunci recunoscut ca fiind cel mai proeminent geolog al lumii, a venit în Germania și a investigat personal atât fosilele, cât și peștera în care acestea au fost găsite. El a simțit atunci că nu putea fi dedus nimic concludent de la scheletul de Neanderthal. Unul dintre motive era că acel schelet era „*prea izolat și excepțional*“ (Lyell 1863, p. 375). Cum putea fi extrasă generalizarea despre preistoria umană din doar un set de oase, care s-a întâmplat să aibă unele trăsături „anormale și similare maimuțelor“? Lyell a simțit, de asemenea, că vârsta acestui set de oase era „*prea nesigură*“. De exemplu, pentru depozitele nestratificate ale peșterii în care fuseseră găsite oasele nu s-a putut desemna un loc în secvența perioadelor geologice. Eventuale fosile de animale, care să fi însoțit pe cele umane, ar fi putut ajuta la stabilirea vârstei omului de Neanderthal, dar nu fusese găsită niciuna în acea regiune.

Mulți savanți, în special cei care se opuseseră doctrinelor evoluționiste, gândeau că scheletul era al unui individ deformat patologic din era recentă.

Anatomistul german Rudolf Virchow, de exemplu, credea că trăsăturile primitive al specimenului de Neanderthal puteau fi explicate prin diformități ce au rezultat din rahitism și artrită. Treizeci de ani după ce și-a exprimat pentru prima oară opinia în 1857, Virchow încă o susținea; de asemenea, el a continuat să respingă ideea că oasele de Neanderthal reprezentau un stadiu în evoluția umană din specii inferioare. „*Ideea că oamenii s-au ridicat din animale*“, a spus Virchow, „*este în întregime inacceptabilă din punctul meu de vedere, căci dacă astfel de oameni tranziționali au trăit, ar fi existat dovezi pentru asta, ori astfel de dovezi nu există. Creaturi preliminare omului nu au fost găsite*“ (Wendt 1972, pp. 57–58).

Un savant britanic argumenta că „*craniul aparținea vreunui sărman sihas-tru idiot, ale cărui rămășițe au fost găsite în peștera în care a murit*“ (Goodman 1982, p. 75). Dr. F. Mayer, un anatomist de la Universitatea din Bonn, a sugerat, ca Virchow, că oasele îndoite ale omului de Neanderthal au fost cauzate de un rahitism din copilărie, sau poate de mulți ani de călărie. În 1814, cavaleria cazacă s-a deplasat prin zonă în urmărirea armatei lui Napoleon. Era omul de Neanderthal un cazac rănit care s-a târât în peșteră și a murit acolo? Mayer a văzut aceasta ca o posibilitate distinctă. Dar Thomas Huxley, într-un articol din Natural History Review (1864), a întrebat pe bună dreptate cum ar fi putut să ajungă un soldat muribund într-o peșteră situată la cca. 18 metri în susul unui perete abrupt al văii și, în plus, să se îngroape pe el însuși. În plus, unde îi era uniforma?

Un craniu vechi, dezgropat la Forbe's Quarry în timpul construirii unei fortificații la Gibraltar, în 1848, a fost luat atunci în discuție. La primele investigații, craniul fosil s-a dovedit a fi destul de similar cu specimenul din peștera Feldhofer, ceea ce l-a determinat pe George Busk, profesor de anatomie la Colegiul Regal de Chirurgie, să scrie în 1863: „*Craniul de la Gibraltar adaugă imens la valoarea științifică a specimenului de Neanderthal, arătând că ultimul nu reprezintă... o simplă particularitate individuală, ci că ar putea fi caracteristică unei rase extinzându-se de la Rin la Coloanele lui Hercule... chiar profesorul Mayer cu greu ar presupune că un cazac rahitic, angajat în campania din 1814, s-a târât într-o fisură sigilată din Stânca Gibraltarului*“ (Goodman 1982, p. 77).

În 1865, Hugh Falconer a spus că, craniul de la Gibraltar reprezenta „*un tip foarte inferior de umanitate – foarte inferior și sălbatic, având o mare vechime – dar totuși era craniul unui om, care nu era la jumătatea drumului între om și maimuță și care, cu siguranță, nu reprezenta nici veriga lipsă*“ (Millar 1972, p. 62). Într-o manieră similară, Huxley a tras concluzia – după examinarea desenelor detaliate ale craniului de Neanderthal trimise lui de Lyell – că Neanderthalienii nu erau veriga lipsă căutată de savanți. În ciuda trăsăturilor oarecum primitive și a unei vechimi aparent foarte mari, în opinia lui Huxley omul de Neanderthal era destul de aproape de tipul modern, astfel încât să fie clasificat doar ca o variație.

LBRIS

We know
books

MICHAEL A. CREMO
RICHARD L. THOMPSON

ARHEOLOGIA INTERZISĂ

istoria ascunsă a umanității

VOLUMUL 2

BUCUREȘTI, 2022

CUPRINS

Capitolul 7

OMUL DE JAVA	17
7.1 Dubois și Pithecanthropus erectus	18
7.1.1 Descoperiri inițiale	19
7.1.2 Descoperirile de la Trinil	20
7.1.3 Rapoartele ajung în Europa	23
7.1.4 Dubois călătorește spre Europa cu omul de Java	24
7.1.5 Expediția Selenka	26
7.1.6 Dubois se retrage din bătălie	27
7.1.7 Mai multe femure	28
7.1.8 Sunt umane femurele de la Trinil?	30
7.1.9 Dubois dă înapoi de la pretențiile inițiale	31
7.2 Falca Heidelberg	31
7.3 Alte descoperiri de Om de Java făcute în continuare de on Koenigswald ...	33
7.3.1 Fosilele de la Ngandong	34
7.3.2 Prima descoperire de la Sangiran	35
7.3.3 Rolul Instituției Carnegie	37
7.3.4 Înapoi în Java	40
7.3.5 O întâlnire la Pekin	43
7.3.6 Reconstituirea lui Weidenreich	45
7.3.7 Mai multe descoperiri făcute de von Koenigswald	47

7.4	Descoperiri ulterioare din Java	48	
7.5	Datări chimice și radiometrice ale descoperirilor de Homo erectus de Java	53	
7.5.1	Vârstele formațiunilor Kabuh și Putjangan	53	
7.5.2	Datarea chimică a femurelor de la Trinil	55	
7.5.3	Testarea conținutului de uraniu al fosilelor de la Sangiran	57	
7.6	Prezentări eronate ale dovezilor omului de java	58	
Capitolul 8			
DEASCAREA PILTDOWN.			65
8.1	Dawson capătă un craniu	66	
8.2	Reacții la Omul de Piltdown	71	
8.3	Un canin și oase nazale	72	
8.4	O a doua descoperire a unui Om de Dawn	73	
8.5	O creatură sau două?	75	
8.6	Efectul noilor descoperiri asupra Omului de Piltdown	77	
8.7	Cruciada lui Marston	79	
8.8	Dovada falsului	81	
8.9	A fost craniul Piltdown autentic?	83	
8.10	Identitatea falsificatorului	88	
Capitolul 9			
OMUL DE PEKIN ȘI ALTE DESCOPERIRI DIN CHINA			95
9.1	Descoperiri la Choukoutien	96	
9.1.1	Primii dinți	97	
9.1.2	Davidson Black	98	
9.1.3	Fundația Rockefeller îl trimite pe Black în China	99	

9.1.4 Black și nașterea lui Sinanthropus	100
9.1.5 Transformarea Fundației Rockefeller	103
9.1.6 O descoperire istorică și o campanie dusă cu sânge rece	109
9.1.7 Dovezi de foc și unelte de piatră la Choukoutien	113
9.1.8 Puncte de vedere recente	119
9.1.9 Oasele fosile de Sinanthropus și semne de canibalism	122
9.1.10 Descoperiri în Peștera Superioară	127
9.1.11 Cunoștințele noastre despre Omul de Pekin	127
9.1.12 Fosilele dispar	131
9.1.13 Un exemplu de lipsă de onestitate intelectuală	132
9.2 Alte descoperiri din China	135
9.2.1 Datarea prin morfologie	135
9.2.2 Tongzi, provincia Guizhou	137
9.2.3 Omul de Lantian	140
9.2.3.1 Omul de Lantian contemporan cu omul de Beijing?	141
9.2.3.2 Datarea morfologică a omului de Lantian	142
9.2.3.3 Compararea dovezilor faunistice de la Gongwangling și Chenjiawo	143
9.2.3.4 Datări paleomagnetice	145
9.2.3.5 Compararea dovezilor faunistice de la Gongwangling și Zoukhouidian	146
9.2.3.6 Analiza opiniilor în conflict	152
9.2.3.7 Sumar	154
9.2.4 Maba	155
9.2.5 Districtul Changyang	158
9.2.6 Liujiang	160
9.2.7 Gigantopithecus	161
9.2.8 Dali	161

9.2.9 Sumar al suprapunerii domeniilor de datare	162
9.2.10 Unelte de piatră și dinți de hominizi la Yuanmou (Pleistocenul timpuriu timpuriu)	164
9.2.11 Unelte de piatră la Xihoudu (Pleistocenul Timpuriu timpuriu)	168
9.2.12 Cuvinte de încheiere despre China	169

Capitolul 10

OAMENI-MAIMUȚĂ VII?	171
10.1 Dovezile certe sunt greu de găsit	171
10.2 Criptozoologie	173
10.3 Oameni sălbatici europeni	175
10.4 Nord-vestul Americii de Nord	176
10.5 Mai multe urme de picior	183
10.6 America Centrală și de Sud	187
10.7 Yeti: oamenii sălbatici ai Himalayei	189
10.8 Almaș din Asia centrală	195
10.9 Oamenii sălbatici din China	202
10.10 Oamenii sălbatici din Malaezia și Indonezia	206
10.11 Africa	209
10.12 Curentul principal al științei și rapoartele despre oamenii sălbatici	211

Capitolul 11

ÎNTOTDEAUNA CEVA NOU DIN AFRICA	213
11.1 Scheletul lui Reck	214
11.1.1 Descoperirea	214
11.1.2 Convertirea lui Leakey	219

11.1.3 Cooper și Watson își lansează atacul	221
11.1.4 Reck și Leakey își schimbă părerea	226
11.1.5 Datarea cu carbon radioactiv a scheletului Reck	232
11.1.6 Domeniul probabil de datare al scheletului lui Reck	238
11.2 Craniile Kanjera și Mandibula Kanam	239
11.2.1 Descoperirea craniilor Kanjera	239
11.2.2 Descoperirea mandibulei Kanam	240
11.2.3 O comisie de savanți decide despre Kanam și Kanjera	242
11.2.4 Boswell lovește din nou	243
11.2.5 Leakey răspunde	243
11.2.6 Kanam și Kanjera după Boswell	245
11.2.7 Morfologia mandibulei Kanam	247
11.2.8 Testarea chimică a fosilelor Kanam și Kanjera	250
11.3 Nașterea lui Australopithecus	254
11.3.1 Copilul Taung	254
11.3.2 Dart se retrage	258
11.3.3 Broom și Australopithecus	260
11.3.4 Paranthropus și Telanthropus	262
11.3.5 Paranthropus un făuritor de unelte?	264
11.3.6 Makapansgat și victoria finală	265
11.3.7 Controversa continuă	268
11.4 Leakey și norocul lui	269
11.4.1 Zinjanthropus	269
11.4.2 Homo habilis	272
11.4.3 Vederile lui Leakey despre evoluția umană	274
11.4.4 Dovezi ale zdrobirii oaselor din Miocenul mijlociu	280

11.5 Poveste despre două humerusuri	281
11.5.1 Humerusul Kanapoi	281
11.5.2 Humerusul Gombore	284
11.6 Richard, fiul lui Leakey	285
11.6.1 Craniul ER 1470	286
11.6.2 Semnificația evoluționistă a craniului ER 1470	287
11.6.3 Femure similare cu cele umane de la Koobi Fora	289
11.6.4 Osul gleznei ER 813	291
11.6.5 Vechimea Tufului KBS	292
11.6.5.1 Metoda de datare cu potasiu-argon	292
11.6.5.2 Datarea cu potasiu-argon a Tufului KBS	294
11.7 OH 62: rugăm adevăratul Homo habilis să se ridice în picioare	299
11.7.1 Implicații pentru femurele ER 1481 și ER 1472	300
11.7.2 Saltul de la OH 62 la KNM-WT 15 000	304
11.7.3 Evaluări conflictuale ale altor fosile de Homo habilis	305
11.7.3.1 Piciorul OH 8	305
11.7.3.2 Mâna OH 7	307
11.7.4 Nivelul cultural al lui Homo habilis	308
11.7.5 Merită să existe Homo habilis?	310
11.8 Critica făcută de Oxnard lui Australopithecus	312
11.8.1 O imagine diferită a lui Australopithecus	313
11.8.2 Pelvisul lui Australopithecus	316
11.8.3 Zuckerman și Oxnard despre suprimarea dovezilor	319
11.8.4 Opoziția împotriva studiilor statistice	321
11.8.5 Implicații ale unicității	323
11.8.6 Oxnard despre vechimea Homo	325

1.9 Lucy în nisipul cu diatribe	326
11.9.1 Genunchiul Hadar (AL 129)	327
11.9.2 Mandibulele lui Alemayehu	329
11.9.3 Lucy	330
11.9.4 Prima Familie	330
11.9.5 Doi hominizi la Hadar?	331
11.9.6 Johanson și White decid asupra unei singure specii la Hadar	332
11.9.7 A. Afarensis: excesiv de umanizat?	333
11.9.7.1 Craniul lui Australopithecus Afarensis	334
11.9.7.2 Anatomia postcraniană	335
11.9.8 Opoziție împotriva ipotezei unei singure specii	346
11.10 Urmele de picior de la Laetoli	349
11.11 Craniu negru, gânduri negre	355

Anexa 1

**TESTĂRI CHIMICE ȘI RADIOMETRICE ALE RESTURILOR SCHELETALE
UMANE .....**

A1.1 Testul conținutului de azot	366
A1.1.1 Conținutul de azot al resturilor scheletale umane de la Castenedolo, Galley Hill și La Denise	366
A1.1.2 Situații remarcabile de preservare a azotului	367
A1.1.3 Conținutul de azot al craniilor de la Florisbad și Olmo, cu referire la Castenedolo și Galley Hill	369
A1.2 Testele conținuturilor de fluorină și uraniu	371
A1.2.1 Conținutul de fluorină al scheletului de la Galley Hill	372
A1.2.2 Conținutul de fluorină al oaselor La Denise	373

A1.2.3	Conținutul de fluorină al scheletelor Castenedolo	374
A1.2.4	Conținutul de uraniu al oaselor Castenedolo	376
A1.3	Datarea cu carbon 14 a oaselor	377
A1.3.1	Principiile datării cu carbon 14	377
A1.3.2	Problema contaminării	378
A1.3.2.1	Contaminarea în pământ	379
A1.3.2.2	Contaminarea în timpul colectării și depozitării	383
A1.3.3	Datarea omului de Laguna și a omului de Los Angeles	384
A1.3.4	Datarea oaselor prin racemizare aminoacidică	386
A1.3.5	Vârstele în haos: datarea AMS versus datarea RAA	394
A1.3.6	Un caz din Israel	403
A1.3.7	Datarea cu carbon 14 a scheletului Galley Hill	404
A1.3.8	Datarea cu carbon 14 a scheletului Castenedolo	408
A1.3.9	Datarea cu radiocarbon contra stratigrafiei: care este mai de încredere?	411

Anexa 2

DOVEZI PENTRU O CULTURĂ AVANSATĂ ÎN EPOCI ÎNDEPĂRTATE	415
A2.1 Artefacte din Aix en Provence, Franța (vârsta nesigură)	416
A2.2 Litere în marmură, Philadelphia (vârsta nesigură)	417
A2.3 Cui în gresia devoniană, nordul Britaniei	418
A2.4 Fir de aur în piatră de carbonifer, Anglia	418
A2.5 Vază metalică în rocă de precambrian la Dorchester, Massachusetts	419
A2.6 O sferă de cretă din terțiar la Laon, Franța	420
A2.7 Obiecte din forajele pentru puțuri din Illinois (pleistocenul mijlociu)	422
A2.8 O imagine din lut de la Nampa, Idaho (plio-pleistocen)	423
A2.9 Lanț de aur în cărbunele de carbonifer de la Morrisonville, Illinois	427

A2.10 Piatră sculptată de la mina de cărbuni Lehigh de lângă Webster, Iowa (carbonifer)	428
A2.11 Cupă de fier în mină de cărbune, Oklahoma (carbonifer)	428
A2.12 O talpă de pantof în Nevada (triasic)	429
A2.13 Zid într-o mină din Oklahoma (carbonifer?)	431
A2.14 Descoperiri de la sfârșitul secolului XX	432
A2.14.1 Tuburi metalice în cretă, Franța (cretacic)	432
A2.14.2 Urmă de încălțăminte în șist, din Utah (cambrian)	433
A2.14.3 Sfere canelate din Africa de Sud (precambrian)	436

SUMAR DE DOVEZI CU ANOMALII DE DATARE, REFERITOARE LA VECHIMEA UMANITĂȚII	439
BIBLIOGRAFIE	451
LISTA TABELELOR	473
LISTA ILUSTRĂȚIILOR	475

CAPITOLUL 7

Omul de Java

În capitolele precedente, am trecut în revistă trei categorii de dovezi cu anomalii de vechime privitoare la originile și vechimea umană – resturi scheletale umane, oase incizate și obiecte din piatră de variate feluri. La sfârșitul secolului XIX, pe bazele unor astfel de dovezi a fost clădit un consens în cadrul unei influente părți a comunității științifice, cum că ființe umane de tip modern au existat chiar și în perioadele revolute ale Pliocenului și Miocenului – și poate chiar mai devreme.

Antropologul Frank Spencer (1984, p. 13–14) a afirmat: „*Din dovezile scheletale acumulate s-ar părea că scheletul uman modern se extinde înapoi cu mult în timp, un fapt vizibil care a făcut ca mulți cercetători fie să abandoneze, fie să-și modifice vederile asupra evoluției umane. Un astfel de apostat a fost Alfred Russell Wallace (1823–1913). În 1887, Wallace a examinat dovezile în favoarea omului timpuriu din Lumea Nouă și... nu a găsit doar dovezi considerabile ale vechimii pentru speciile disponibile, ci și o continuitate de tip de-a lungul vremurilor. Într-un efort de a explica acest lucru, Wallace a sugerat că... omul a fost în mod esențial separat de capriciile selecției naturale și deci prin aceasta el era o creație unică a țărâmului biotic.*”

Pentru Darwin, aceasta era o erezie de cea mai rea speță. Dar Spencer (1984, p. 14) a notat că provocarea lui Wallace pentru doctrina evoluționistă

„și-a pierdut ceva din potența ei, ca și câțiva dintre suporterii, atunci când au început să circule vești despre descoperirea unei remarcabile fosile hominide în Java“. Luând în considerare modul izbitor în care au fost întrebuințate fosilele omului de Java în discreditarea și suprimarea dovezilor în favoarea unei mari vechimi a formei umane moderne, vom trece acum în revistă istoria lor.

Vom discuta descoperirile inițiale făcute de către Eugene Dubois în anii 1890, cele realizate de către G. H. R. von Koenigswald în anii 1930 și 1940 și descoperirile făcute de către alți cercetători din 1950. Vom discuta apoi datele chimice și radiometrice ale acestor descoperiri, și vom încheia cu o critică a prezentărilor științifice standard făcute dovezilor lui *Homo erectus* de Java. În acest capitol, vom discuta de asemenea mandibula Heidelberg, descoperită nu mult după descoperirile inițiale ale omului de Java și clasificată de asemenea ca *Homo erectus*.

În capitolele următoare, vom examina alte dovezi paleoantropologice întrebuințate în mod curent de către oamenii de știință pentru a sprijini ipoteza lor, cum că forma umană modernă a evoluat în cadrul ultimilor 100 000 de ani din strămoși hominizi mai primitivi. Ne vom focaliza asupra descoperirilor făcute în China (Capitolul 9) și Africa (Capitolul 11). În plus la aceste dovezi acceptate în mod convențional, vom examina de asemenea cazul controversat Piltdown (Capitolul 8) și dovezi în favoarea existenței oamenilor-maimuță în viață (Capitolul 10).

7.1 DUBOIS ȘI PITHECANTHROPUS ERECTUS

Orașul Bandung se întinde pe înaltele podișuri reci ale Javei de vest. De acolo un drum duce către est, în jos către câmpia din care ies aburi Leles, continuând către capitala districtuală Madiun. Culmile verzi, împădurite ale vulcanilor Lawu și Willis se înalță pe fondul cerului tropical de un albastru strălucitor. Străduindu-se să înainteze, cel ce călătorește sosește la *kampong*, ori satul Trinil, înconjurat de câmpuri de orez și trestie de zahăr, ca și de livezi de cocotieri. Trecând de sat, drumul se sfârșește într-un mal înalt deasupra râului Solo. Aici se întâlnește un mic monument de piatră, marcat cu o săgeată arătând către o groapă de nisip de pe malul opus. Monumentul poartă de asemenea o inscripție criptică germană „P.e. 175 m ONO 1891/93“, indicând că *Pithecanthropus erectus* a fost găsit la 175 de metri nord-est de acest loc, între anii 1891–1893. Descoperitorul lui *Pithecanthropus erectus* a fost Eugene Dubois, născut în Eijsden, Olanda, în 1858, cu un an înainte ca Darwin să

publice *Originea speciilor*. Ca băietel, Dubois a explorat carierele de calcar din apropiere, umplându-și buzunarele cu fosile. Deși fiu al unor olandezi catolici devotați, ideea de evoluție, în special așa cum este aplicată chestiunii originilor umane, l-a fascinat. Imaginația lui a fost însuflețită de acest pasaj din *Malay Archipelago* [Arhipelagul malaiez] al lui A. R. Wallace (1869): „Cu ce interes trebuie să privească înaintea oricărui naturalist la timpul în care peșterile și depozitele terțiare ale tropicelor ar putea fi pe deplin examinate, iar cea mai timpurie apariție a marilor maimuțe antropoide ar putea fi cunoscută detaliat“.

După ce a studiat medicina și istoria naturală la Universitatea din Amsterdam, Dubois a devenit un lector în anatomie la Royal Normal School în 1886. Dar adevărata sa dragoste rămânea evoluția. Dubois știa că oponenții lui Darwin arătau constant către lipsa aproape completă de dovezi fosile în favoarea evoluției umane. El a studiat cu atenție dovezile principale disponibile pe atunci – oasele specimenelor Neanderthal. Acestea erau privite de majoritatea autorităților (printre ele Thomas Huxley) ca prea apropiate de tipul modern uman pentru a fi considerate cu adevărat intermediarii între maimuțele fosile și oamenii moderni. Savantul german Ernst Haeckel a prezis totuși că oasele unei reale verigi lipsă vor fi găsite în cele din urmă. Haeckel a comandat chiar o pictură a creaturii, pe care el a numit-o *Pithecanthropus* (în greacă, *pitheko* înseamnă „maimuță“ și *anthropus* înseamnă „om“). Influențat de viziunea lui Haeckel despre *Pithecanthropus*, Dubois s-a hotărât să găsească într-o bună zi oasele omului-maimuță.

Ținând minte sugestia lui Darwin, că predecesorii umanității trăiau „într-un ținut cald, împădurit“, Dubois a devenit convins că *Pithecanthropus* s-ar găsi în Africa sau în Indiile de Est (actuala Indonezie). Din cauză că putea ajunge mai ușor în Indiile de Est, pe atunci sub stăpânire olandeză, el a decis să călătorească acolo și să-și înceapă căutarea. El a apelat mai întâi la filantropi particulari și la guvern, cerând finanțare pentru o expediție științifică, dar a fost refuzat. El a acceptat atunci o numire ca chirurg militar în Sumatra. Cum prietenii lui se îndoiau că era în toate mințile, el a renunțat la postul confortabil de lector de colegiu și împreună cu tânăra lui soție a plecat pe un vas cu pânze, *S. S. Princess Amalie*, către Indiile de Est în decembrie 1887.

7.1.1 DESCOPERIRI INIȚIALE

În 1888, Dubois staționa la un mic spital militar în interiorul insulei Sumatra. Mișcările lui din timpul acestei perioade rămân oarecum neclare, dar dintr-o

varietate de relatări apare următoarea secvență generală. În anul în care a ajuns în Sumatra, Dubois a publicat un document științific intitulat *Despre nevoia unei investigații asupra unei faune a erei glaciare în Indiile Olandeze de Est și în special în Sumatra*. El era, desigur, interesat în principal în găsirea resturilor strămoșilor umani. Dubois a scris: „Întrucât toate maimuțele – și în mod notabil maimuțele antropoide – sunt locuitoare ale tropicelor și întrucât premergătorii omului, în măsura în care și-au pierdut învelișul de păr, trebuie să fi continuat să trăiască în regiuni calde, suntem inevitabil conduși către tropice ca zonă în care ne-am putea aștepta să găsim precursorii fosilizați ai omului“ (von Koenigswald 1956, p. 28).

Scrierile lui Dubois au atras atenția oficialilor Autorității Miniere coloniale. În primul ei raport trimestrial pe anul 1889, Autoritatea Minieră informa pe cititorii ei că Dubois a fost autorizat să întreprindă cercetări paleontologice în Sumatra. În timpul lui liber și utilizându-și propriile fonduri, Dubois a investigat peșterile locale, găsind fosile de rinocer și elefant și dinții unui urugutan, dar niciun fel de resturi de hominid.

În 1890, după ce a suferit un atac de malarie, Dubois a fost plasat ca inactiv militar și transferat din Sumatra în Java, unde climatul era oarecum mai uscat și mai sănătos. El și soția lui și-au făcut căminul în Tulungagung, pe coasta sudică a Javei de est. Autoritatea Minieră i-a acordat permisiunea de a-și desfășura explorările paleontologice în Java, oferindu-i doi sergenți din corpul de ingineri militari și o echipă de cincizeci de deținuți condamnați la muncă forțată. La cariera de marmură din apropiere de la Wadjak, Dubois a descoperit două cranii fosile umane, ambele de tip modern (înrudite cu aborigenii australieni) și de aceea nedemne de a fi considerate ca oameni-maimuță ancestrali. Destul de interesant, Dubois nu a raportat aceste cranii lumii științifice decât în 1922.

În noiembrie 1890, la Kedungbrubus, Dubois a făcut o altă descoperire – o mandibulă fosilă cu parte a rădăcinii dintelui încastrată în ea. Într-un raport preliminar, el l-a considerat a fi uman (von Koenigswald 1956, p. 31). Acest specimen nu a fost pe deplin descris decât în 1924, moment în care Dubois l-a desemnat ca *Pithecanthropus*.

7.1.2 DESCOPERIRILE DE LA TRINIL

În timpul sezonului uscat al anului 1891, Dubois a condus excavări pe malul râului Solo din Java centrală, lângă satul Trinil. Lucrătorii lui au scos multe

fosile de oase animale. În septembrie, ei au dat peste un articol deosebit de interesant – un dinte de primată, aparent un al treilea molar superior pe dreapta, sau măsea de minte. Dubois, crezând că a dat peste resturile unui cimpanzeu gigant dispărut, a ordonat lucrătorilor lui să își concentreze munca asupra locului unde apăruse dintele.

În octombrie, ei au găsit ceea ce părea a fi o cochilie de țestoasă. Dar când Dubois a inspectat-o, el a văzut că de fapt era partea de sus a unui craniu (Figura 7.1), puternic fosilizată și având aceeași culoare cu cea a solului vulcanic. Cea mai distinctivă trăsătură a fragmentului era proeminența mare, ieșind în afară, de deasupra orbitelor oculare. Dubois a bănuțit că din acest motiv craniul ar fi aparținut unei maimuțe. Începerea sezonului ploios a pus capăt atunci săpăturilor din acel an. Într-un raport publicat în buletinul minister guvernamental, Dubois a spus despre dinte și calota craniană „că ambele specimene proveneau de la o maimuță mare, similară omului” (Time–Life 1973, p. 40). Nu a fost nicio sugestie precum că fosila aparținea unei creaturi de tranziție către oameni. Termenul „similar omului” (sau „antropoid”) este pe larg utilizat cu referire la maimuțele moderne precum cimpanzeii, gorilele și urangutanii, deși aceștia nu sunt considerați strămoșii ființelor umane. În august 1892, Dubois s-a întors la Trinil și a găsit – printre oase de cerb, rinoceri, hiene, crocodili, porci, tigri și elefanți dispăruți – un femur fosilizat similar celui de om (os al coapsei). Acest femur (Figura 7.2) a fost găsit la circa 13,7 metri de locul unde au fost dezgropate molarul și calota craniană. Dubois credea că molarii, craniul și femurul proveneau cu toate de la

FIGURA 7.1.

Calotă craniană de *Pithecanthropus* descoperită de Eugene Dubois în 1891 în Java (Wendt 1972, p. 167).

FIGURA 7.2.

Femur găsit de Eugene Dubois la Trinil, Java (Boule 1923, p. 100). Dubois i l-a atribuit lui *Pithecanthropus erectus*.